

Добиена финансиска, технолошка и поддршка за градење на капацитети

Скопје, декември 2019

*Empowered lives
Resilient nations.*

Документот е подготвен во рамките на проектот “Трет двогодишен ажуриран извештај за климатски промени”, со техничка и финансиска поддршка на Програмата за развој на Обединетите нации (UNDP) и на Глобалниот фонд за животна средина (GEF).

5. Климатски финансии во Република Северна Македонија во периодот 2018 – 2019 година

5.1 Вовед

Обезбедувањето на средства за финансирање на климатските активности на конзистентна основа е од суштествено значење. Во таа насока, меѓународната поддршка за финансирање на климатските активности е круцијална за Северна Македонија како земја која е во развој и препознава огромна корист од странските извори. Како земја која не е дел од Анекс I на конвенцијата, Македонија е примател на меѓународна поддршка и соодветно на тоа има и обврска за известување за износот на поддршка кој го добила во последователниот двегодишен период. Билатералната поддршка која е добиена од Европската Унија има најголем придонес за финансирање на климатските активности. Особено Инструментот за претпристапна помош им овозможи на голем број општини, невладини организации и министерства да имплементираат проекти, посебно во доменот на енергетската ефикасност и со тоа да придонесат во глобалната борба за намалување на емисијата на стакленички гасови и ублажување на негативните ефекти од климатските промени врз животот на луѓето. Всушност, најголемиот дел од поддршката која е добиена е во насока на ублажување на ефектите од климатските промени. Износот на добиената поддршка ни од далеку не е доволна за задоволување на потребите за преземање на други позначителни чекори за ублажување, што претставува обврска за поголем ангажман во иднина.

Исто така, Северна Македонија како држава во развој, издвојува значителен износ и на сопствени буџетски средства за финансирање на климатските активности, кој сепак е далку помалку од потребното ниво. Негативните ефекти од климатските промени стануваат скоро секојдневна тематика која сè повеќе ја буди свеста за потребата од проактивно делување, спроведување на промени и издвојување на што повеќе средства за климатски активности.

Во овој извештај, даден е преглед за поддршката која е добиена во периодот 2018 и 2019 година, како ажурирање на информациите од претходниот, Втор двегодишен извештај за климатски промени. Во текстот што следи даден е преглед на добиената поддршка од повеќе аспекти, каналите преку кои е добиена (билатерални, мултилатерални или останати), типот на финансирањето (грант, кредит, капитал и сл.), секторската структура во која е насочена поддршката, целта на финансирањето (ублажување, прилагодување или мешано), како и колкав дел се проекти кои се специфични за климатските промени (СКП) или релевантни за климатските промени (РКП). СКП се оние проекти кои се целосно климатско таргетирани проекти, додека РКП се оние кои не се етикетирано како климатски, но со нивното спроведување имаат значајни климатски бенефити било за ублажување или за прилагодување.

Посебно ќе бидат образложени домашните јавни климатски финансии од секторските министерства и Градот Скопје до онаа мера до која успеавме да добиеме податоци за анализа.

Исто така, тука се признава дека нема процена на приватните климатски финансии, кои се најкомплексни за прибирање. Следењето на приватните климатски финансии ќе остане како заложба за следниот двегодишен ажуриран извештај за климатски промени.

5.2. Процена на износот на примената меѓународна финансиска поддршка

5.2.1. Методологија за следење на добиената финансиска, техничко-технолошка и поддршка за градење на капацитети

Со оглед дека не постои единствен централизиран систем за автоматско прибирање на податоци за добиена поддршка, за износот и за изворот т.е. финансиерот, најголем предизвик беше начинот да се дојде до релевантни, веродостојни и сеопфатни податоци за да може да се направи процена на поддршката. Пристапот кој се користеше за прибирање на податоците беше преку анкета која беше испратена до сите потенцијални корисници на поддршка (владини институции, релевантни министерства, општини, невладини организации и сл.). Како и вообичаено, голем дел од анкетираниите не доставуваат одговор. Па затоа, голем дел од податоците беа прибрани од истражување на веб страниците на корисниците на поддршка, и особено од веб страниците на финансиерите (донаторите / работодавателите). Најголемиот дел од поддршката која е добиена е во форма на проектно финансирање, па затоа, поддршката за климатски активности беше проценета на проектно ниво. Сите износи се искажани во американски долари.

Во нашето истражување, од субјектите се бараше да дадат подетални информации за проектите, вклучително и целта на проектот, описот на проектот, организацијата што го спроведува, особено износот на вкупниот буџет, а одделно колку е потрошено во 2018 година и 2019 година. Но, сите анкетирани не дадоа целосни податоци за износот на потрошените средства по години, така што процената беше спроведена како комбинација на ветени/примени фондови. Уште поголем проблем во процената беше тоа што има проекти кои се започнати пред 2018, но исто така започнати во 2018 или 2019 и ќе траат после 2019.

Од сите доставени информации во овој извештај се опфатени сите активни и тековни проекти, најмногу според износите кои се примени и потрошени во овој двегодишен известувачки период. Македонија е корисник на значителни износи на средства од Инструментот за претпристапна помош на Европската унија, особено во делот на меѓугранична соработка. Кај овие проекти финансирани од ЕУ ИПА, кои се однесуваат на финансирање на две или повеќе земји, кај секој проект успеавме да ја издвоиме само сумата која е ветена/потрошена во Македонија. Сите оние проекти кај кои беше пријавен само износот кој е ветен, но без никаква реализација во овој двегодишен период, беа отфрлени.

Потесното специфицирање на климатската релевантност и пондерирањето на износите според климатска релевантност беше скоро невозможно со оглед на квалитетот на доставените податоци. Во таа смисла, за да може да се примени соодветно пондерирање, пример како што е според OECD DAC Рио Методологијата (100%, 40% или 0%) потребно е детално расчленување на проектите во длабочина на ниво на активности, што во конкретниот случај е невозможно.

5.2.2 Резиме на донаторските фондови наменети за финансирање на проектите за климатски промени во Република Северна Македонија за периодот на известување 2018 – 2019

Во периодот од 2018 и 2019 година, регистриравме вкупно 38 проекти поврзани со климатски активности. Детален преглед на сите проекти е даден во *Анекс I: Добиена меѓународна финансиска поддршка*. Поддршката која на Република Северна Македонија и е ветена (committed) / примена во овој период е проценета на износ од

25,14 милиони САД\$. Од нив, 21 проект се специфични за климатски промени (СКП), и опфаќаат дури 15,6 милиони САД\$ што е 62% од вкупниот износ. Останатите 9,5 милиони САД\$ или 38% се однесуваат на проекти релевантни за климатски промени (РКП).

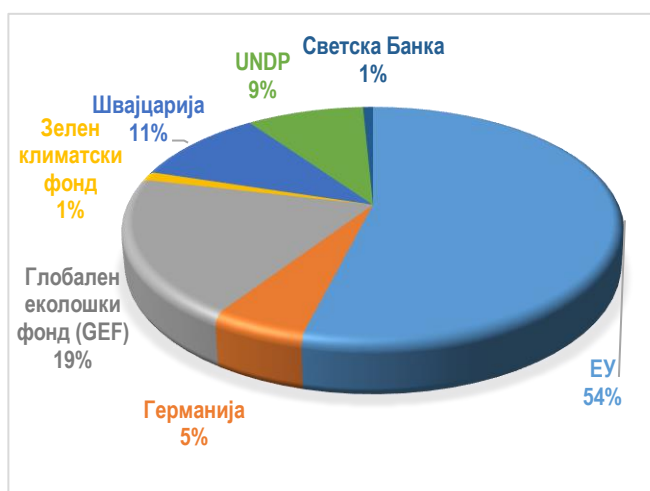
Проекти специфични за климатските промени (СКП) и проекти релевантни за климатски промени (РКП)

Климатска значајност	Износ (во САД \$)
Проекти специфични за климатските промени (ПСКП)	15.602.294
Проекти релевантни за климатски промени (ПРКП)	9.543.118
Вкупно	25.145.413

Најголемиот дел од поддршката е добиена од Европската Унија. Тука особено треба да се истакне поддршката која е добиена од ИПА фондовите за прекугранична соработка кои изнесуваат 13,5 мил. САД\$ и 54% од вкупниот износ. Втор по големина давател на поддршка е Глобалниот еколошки фонд (GEF) со 4,86 мил. САД\$ и 19% од вкупниот износ.

Финансиер	Износ (во САД \$)
ЕУ	13.566.181
Германија	1.355.824
Глобален еколошки фонд (GEF)	4.858.638
Зелен климатски фонд (GCF)	300.000
Швајцарија	2.614.360
UNDP	2.258.990
Светска Банка	191.419
Вкупно	25.145.413

Скоро цел износ, или поокретно 98,8% од поддршката е во форма на грант (24,8 милиони САД\$), а само 1,2% (0,3 милиони САД\$) во форма на заем. Тука би истакнале дека претпријатието за стопанисување со електрична енергија “Електрани на Северна Македонија“ има склучено договор за два големи заеми од KfW банката од Германија за финансирање на два големи енергетски проекти кои ќе имаат голем придонес за ублажување на климатските промени: i) Проект: Изградба на топлификација во Битола, Могила и Новаци - прва фаза, вкупен буџет 46,3 мил. EUR (39 мил. EUR од KfW и 7,3

мил. EUR сопствени), и ii) Проширување на ветерниот парк - Богданци фаза II, со вкупен буџет 21 мил. EUR (18 мил. EUR од KfW и 3 мил. EUR сопствени). И покрај склучениот договор за кредит, проектите сеуште не се започнати во овој двегодишен период за кој тука известуваме, и затоа не се прикажани. Ветениот износ доколку би се прикажал нереално би го преценил износот на добиена поддршка, иако според склучениот договор тој износ ќе биде релевантен и доколку се реализираат, ќе бидат прикажани во следниот двегодишен извештај.

Според целта на финансирањето (ублажување, адаптација или и за двете), постои речиси еднаква поделба помеѓу нив. Една третина од добиената поддршка се однесува на активности за ублажување кои би имале глобален импакт.

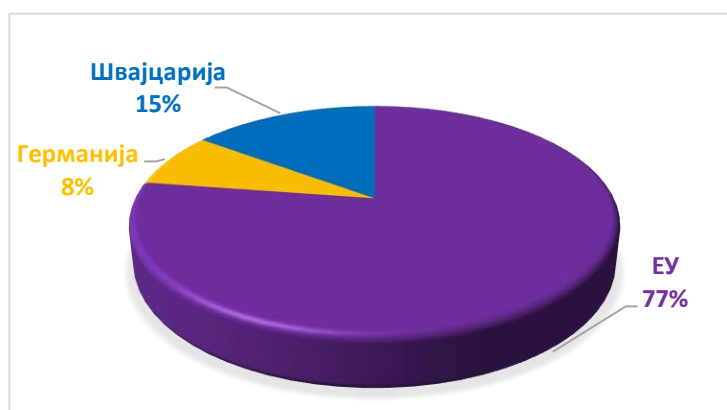
Целта на финансирањето	Износ (во САД \$)
Ублажување	8.289.508
Адаптација	7.328.659
Ублажување и адаптација	6.778.944
Друго	2.748.302
Вкупно	25.145.413

Анализата на билатерална или мултилатерна поддршка која е добиена во известувачкиот период 2018 – 2019, покажува дека поголем дел е билатерална поддршка во износ 17,5 мил САД\$ што е 70%, а останатите 30% е мултилатерална поддршка во износ од 7,6 мил. САД\$.

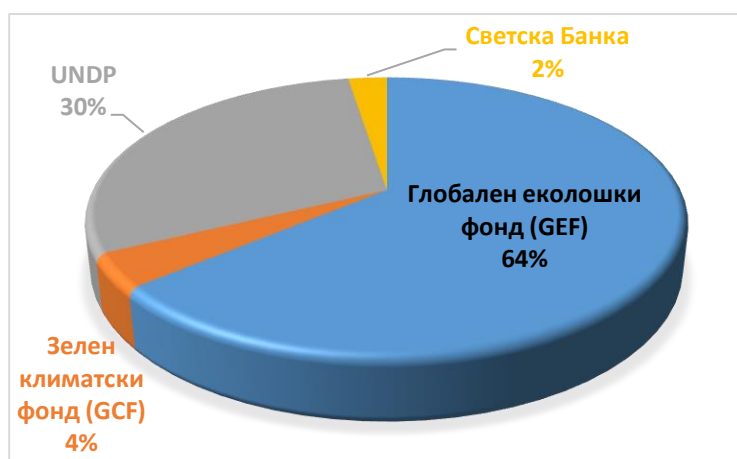
Ветена/примена билатерална поддршка

Финансиер	Износ (во САД \$)
ЕУ	13.566.181
Германија	1.355.824
Швајцарија	2.614.360
Вкупно	17.536.366

Ветена/примена мултилатерална поддршка

Финансиер	Износ (во САД \$)
Глобален еколошки фонд (GEF)	4.858.638
Зелен климатски фонд (GCF)	300.000
UNDP	2.258.990
Светска банка	191.419
Total	7.609.047

Дефиницијата на секторите која се користи во оваа анализа е според методологијата на OECD DAC Рио маркерите. Анализата на секторската структура покажува дека најголемиот дел од поддршката е во секторот за Општа заштита на животната средина, а веднаш после тоа е во секторот за Генерирање на енергија, дистрибуција и ефикасност. Всушност голем акцент во Република Северна Македонија денес се става на енергетската ефикасност.

Сектор	Износ (во САД \$)
Комуникации	138.935
Прозивводство на енергија, дистрибуција и ефикасност	7.685.864
Општа заштита на животната средина	13.604.286
Влада и граѓанското општество	1.970.255
Транспорт	191.419
Водовод и канализација	1.554.654
Вкупно	25.145.413

5.2.3. Добиена не-парична поддршка

Република Северна Македонија, исто така, доби не-парична поддршка во форма на градење на капацитети, техничка поддршка и технологија. Регистрирани се 14 проекти во оваа категорија. Резимето на не-паричната климатска поддршка добиена во периодот 2018-2019 е прикажано во следната Табела.

Табела: Добиена не-парична поддршка во Република Северна Македонија во периодот 2018 – 2019

ИНФОРМАЦИИ ЗА ПРОЕКТОТ						ЦЕЛ НА ФИНАНСИРАЊЕТО					
Вид на финансирање	Финансиер	Организација која го имплементира	Назив на проектот	Опис на проектот (Специфична цел на финансирањето)	Период на имплементација / Почетен и краен датм	Ублажување	Адаптација	Градење на капацитети	Техничка поддршка	Технолошка поддршка	Општо
Техничка помош	EBRD	Министерство за економија	Преглед на примарниот закон за енергетска ефикасност и поддршка на политиката на член 7	Преглед на примарниот закон за енергетска ефикасност и поддршка на политиката на член 7	2018/2019				X		
Техничка помош	EBRD	Министерство за економија	Проект ЕСКО Подготовка на гасоводот во јавниот сектор во западните балкански земји, освен Хрватска	Со цел да се исполнат барањата, како што е дефинирано во член 18 од Директивата за енергетска ефикасност за промоција на пазарот на енергетски услуги, подготвен е договор за енергетска услуга. Дополнително, општините ќе ангажираат компании од ЕСКО за јавно осветлување и услуги за централно греење преку отворени тендери	2019/2020			X	X		
Техничка соработка	Организација за храна и земјоделство (FAO)	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	Проценка на земјоделското производство преку NAEZ и LRIMS и развој на сценарија во	Основната цел на проектот TCP / MCD / 3602 е да се подобри земјоделското производство и да се зголеми адаптивниот капацитет на Република Северна Македонија, преку воспоставување на Национално агро-	2019		X		X		

			Република Северна Македонија	еколошко зонирање (НАЕЗ), систем за управување со информации за земјишните ресурси (LRIMS) и сценарио Развој за подобро информирање на политиката на национално ниво и намалување на климатскиот ризик преку адаптација на локално ниво.								
Техничка помош	GIZ	Министерство за економија	Отворен регионален фонд за Југоисточна Европа - енергетска ефикасност	Изработка на четвртиот Национален акционен план за енергетска ефикасност	2019/2020	X			X			
Техничка помош	GIZ	Министерство за економија	Отворен регионален фонд за Југоисточна Европа - енергетска ефикасност	Развој на Национален план за енергија и клима	2019/2020	X			X			
Техничка помош	GIZ	Министерство за економија	Отворен регионален фонд за Југоисточна Европа - енергетска ефикасност	Изготвување на Правилник за MVP и организирање на обуки за општините со цел исполнување на барањата утврдени во Директивата за енергетска ефикасност	2019/2020				X			
Техничка соработка	Јапонска агенција за меѓународна соработка (JICA)	Центар за управување со кризи / Јавно претпријатие Македонски шуми / Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	Проект за градење на капацитети за намалување на ризикот од катастрофи засновано врз екосистеми преку одржливо управување со шумите во Северна Македонија	Со мерки и активности за намалување на ризикот од катастрофи засновани врз еко-системот (Есо-DRR) врз основа на еколошки мерки и активности во синергија со одржливо управување со шумите, ризик од катастрофи од поплави, лизгање на земјиштето, ерозија на почвата и шумски пожар на долгорочна основа е намален во Северна Македонија.	2017 - 2022		X		X			
Техничка помош	Амбасада на Обединетото кралство	Министерство за економија	Стратегија за развој на енергија на Република Северна Македонија до 2040 година	Изработка на Стратегија за развој на енергија на Република Северна Македонија до 2040 година	2019	X			X			

Техничка помош	UNIDO	Министерство за економија	Преглед и препораки за политика за транспонирање на членовите 8 и 16 ЕЕД	Изготвување на законот за енергетска ефикасност	2018/2019				X		
Техничка помош	USAID	Министерство за економија	Проект на УСАИД за правна реформа во областа на енергетиката	Изготвување на законот за енергетска ефикасност	2018/2019				X		
Техничка помош	USAID	Министерство за економија	Проект на УСАИД за правна реформа во областа на енергетиката	Развој на законот за енергетика	2018/2019				X		
Техничка помош	USAID	Министерство за економија	Проект на УСАИД за правна реформа во областа на енергетиката	Развој на подзаконски акти за енергетски извори на обновливи извори	2018/2019				X		
Техничка помош	USAID	Министерство за економија	Проект на УСАИД за правна реформа во областа на енергетиката	Изготвување на тендерските процедури за ПВ и приемник	2019				X		
Техничка помош	USAID	Министерство за економија	Проект на УСАИД за правна реформа во областа на енергетиката	Развој на правилници за означување NEMO	2019				X		

5.3 Домашни финансиски ресурси за климатски акции

5.3.1. Методологија за следење на сопствени финансиски ресурси и техничка поддршка

За следење на јавните климатски финансии кои се обезбедени од сопствени извори, од националниот и од општинските буџети применета е методологијата на OECD/DAC *“Дефиниции на Рио Маркерите за адаптација на климатските промени и ублажување на климатските промени”*.

Прибирањето на податоците за климатските маркери се заснова на систем на бодување со три вредности: главна цел (2); значајна цел (1); не се насочени кон целта на политиката (0).

Активноста може да се означи како **„главна“** кога целта (ублажување на климатските промени или адаптација на климатските промени) е експлицитно наведена како фундаментална во дизајнирањето или мотивацијата за дејноста. Според тоа, промовирањето на целта треба да е наведено во документацијата, како една од главните причини за преземање на дејноста. Со други зборови, активноста не би била финансирана (или дизајнирана на тој начин), туку само за таа цел.

Активноста може да се означи како **„значајна“** кога целта (ублажување на климатските промени или адаптација на климатските промени) е експлицитно наведено, но не е основен двигател или мотивација за преземање и дизајнирање на активност. Активноста има и други главни цели, но е формулирана или прилагодена да помогне во исполнувањето на релевантните проблеми во животната средина.

Резултатот **„не е насочена“** („0“) значи дека активноста била испитувана, но утврдено е дека не е насочена кон целта на некој значаен начин. За активности што не се оценувани со примена на Рио маркерите, вредноста „0“ не треба да се користи, туку полето за означување треба да се остави празно. На овој начин, нема забуна помеѓу активности што не ја таргетираат целта (резултат = „0“) и активности за кои не е познат одговорот (резултат = „ништовен“). Оваа важна разлика има импликации за статистичките презентации на податоците во Рио маркетите.

За повеќето активности (проекти / програми), OECD / DAC Рио-маркерите се користат за да се обезбеди приближна количина на домашното финансирање на климатските активности:

- Доколку некоја активност е означена како „главна“ за ублажување или прилагодување, 100% од поддршката се смета и пријавува како климатско финансирање.
- Доколку некоја активност е означена како „значајна“ за ублажување или прилагодување, 40% од поддршката се смета и пријавува како климатско финансирање. По примерот на другите земји од ЕУ, сметаме дека овој процент е разумна проценка на просечниот придонес кон климата од проекти кои ја имаат како значајна цела адаптација или ублажување на климатските промени.

Ако повеќе од еден климатски Рио Маркер е доделен на иста активност, двојното броење се избегнува на следниов начин:

- Ако една активност има 2 маркери како “главна”, двете се сметаат со по 50%.
- Ако една активност има 2 маркери како “значајна”, двете се сметаат со по 20%
- Ако една активност има 1 маркер “главна” и еден маркер “значајна”, маркерот “главна” се смета со 60%, а маркерот “значајна” со 40% .

5.3.2 Климатски финансии на Градот Скопје

5.3.2.1 Стратегија за климатските промени – Отпорно Скопје

Главниот град на Република Северна Македонија, Градот Скопје, во последниве години се повеќе акцент става на вложување во заштита на животната средина, а во тие рамки посебен акцент става на вложувања во справување и адаптација кон неповолните ефекти на климатските промени. За таа цел, секоја наредна година определува сè поголем износ на средства од сопствениот буџет за реализација на климатски активности. Особено голема улога во таа насока има канцеларијата на УНДП во Скопје која дава поддршка во идентификување и реализација на низа климатски активности.

Градот Скопје во својата програма за заштита на животната средина признава дека заштитата и унапредувањето на квалитетот на животот на граѓаните на Скопје преку спроведување на одржлив развој, помагање на граѓаните и институциите да се подготват за последиците од климатските промени и екстремните временски услови и согледување на активностите за намалување на причините за климатски промени е еден од најважните императиви. Климатските промени се најголема глобална закана на 21-от век. Тие се реалност и неминовност од начинот на кој функционира развиениот свет. Последиците од климатските промени се непредвидливи, а секако големи, разорни и фатални. Најголеми последици ќе имаат урбаните средини, каде е најголема концентрацијата на луѓето и кои воедно се најголеми причинители на климатските промени. Само градовите што ќе успеат да ги испланираат своите активности за справување со климатските промени имаат непречена иднина. Градот Скопје во соработка со УНДП изработи **Стратегија за климатски промени – Отпорно Скопје**. Реализацијата на мерките предвидени со Стратегијата се одвива фазно, по години. Овие активности се насочени кон оставрување на повеќекратни бенефити: i) зголемување на зелениот фонд; ii) прочистување на воздухот; iii) намалување на температурите во летниот период; iv) внесување свежина во просторот, создадена од зелената маса; v) подигање на јавната свест; vi) естетски елемент.

5.3.3. Процена на климатските финансии на Градот Скопје за 2018 и 2019 година

Градот Скопје покажува големо ниво на транспарентност во поглед на финансиските извештаи. Кварталните извештаи се презентирани како според функциите на трошењата на буџетските ставки, така и на ниво на презентирање на ниво на проект / активност. Ова е единствен случај засега, кој на овој начин придонесува за многу појасен преглед на потрошените пари на ниво на функционални ставки, по програми и по проекти. Уште повеќе, буџетот на секторот за животна средина за 2018 година е изработен по активности/проекти каде за секоја активност/ проект постои детална експликација и јасно назначување на целта и намената на средствата. Ова е особено значано бидејќи доследната примена на методологијата на Рио маркерите за климатски финансии бараат активноста да биде однапред назначена за климатски промени (ублажување или адаптација) било како главна или споредна за да може да се земе како климатски финансии. Кварталните извештаи се јавно достапни на веб страната на Градот Скопје, но и службите целосно ни излегоа во пресрет за добивање на потребните податоци за процена на климатските финансии.

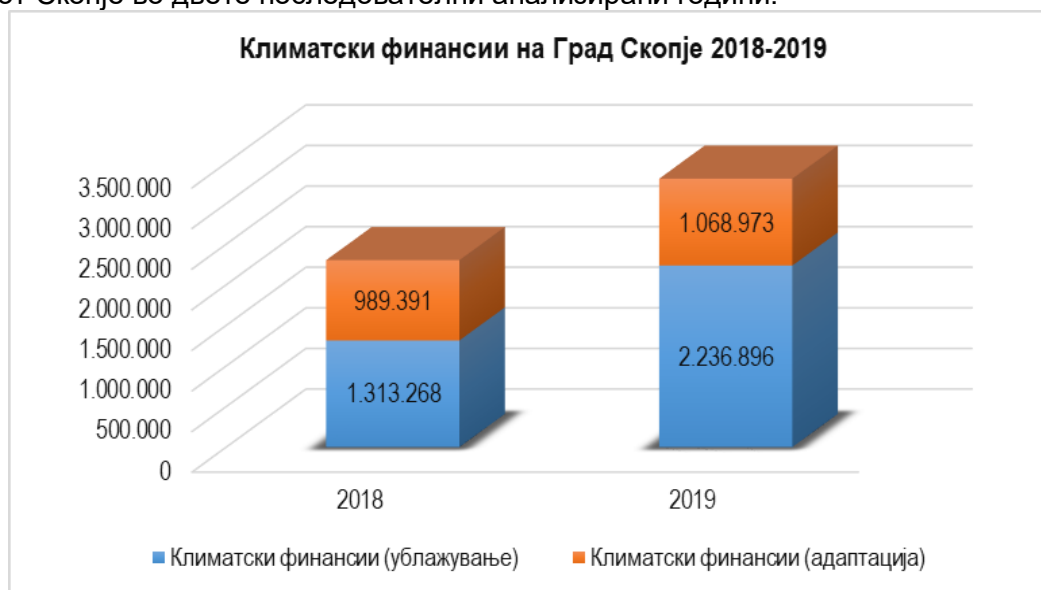
Градот Скопје во анализираниот период реализираше 37 климатско поврзани проекти, 17 проекти во 2018 и 20 проекти во 2019 година. Вкупниот износ на средства од сопствени извори кои беа вложени во овие проекти изнесуваше 8.928.109 САД\$. Со примена на Рио методологијата проектите беа оценети од аспект на климатската релевантност и соодвено беа пондерирани. Според оваа методологија, вкупниот износ

на климатските финансии на Град Скопје за 2018 и 2019 е проценет на износ од 5.608.527 САД\$. Климатските финансии во 2018 изнесуваа 2.302.659 САД\$ и претставуваат 4,65% од вкупните расходи во сопствениот буџет. Додека пак, во 2019 година, климатските финансии имаат значителен апсолутен раст од 1 милион САД\$, и изнесуваа 3.305.869 САД\$ и претставуваат 5,17% од вкупните расходи во сопствениот буџет. Овој голем раст, како на активностите, на апсолутниот вложен износ и процентот од основниот буџет, укажува на силната посветеност на Градот Скопје во борбата со климатските промени. Табелата во продолжение, дава јасен преглед за климатските финансии на Град Скопје за 2018 и 2019 година, во вкупен износ, и разделно според финансии за ублажување и финансии за адаптација на климатски промени. Очигледно е дека износот на климатските финансии за ублажување е поголем во двете години и изнесува 57% во 2018 и 68% во 2019.

Климатски финансии на Град Скопје во 2018 – 2019 година (во САД\$)

Климатски финансии на Град Скопје	2018	2019	ВКУПНО
Климатски финансии (ублажување)	1.313.268	2.236.896	3.550.164
Климатски финансии (адаптација)	989.391	1.068.973	2.058.363
ВКУПНО	2.302.659	3.305.869	5.608.527

Следниот графикон дава сликовит поглед на движењето на климатските финансии на Градот Скопје во двете последователни анализирани години.

Најголемиот дел од климатските финансии се реализирани преку две програми: програмата за паркови и зеленило и програмата за заштита на животната средина. Во продолжение даваме преглед на климатските финансии по одделни програми за двете години одделно и во вкупен износ.

Климатски финансии на Град Скопје во 2018 година (во САД\$)

Назив на програма	Климатски финансии	
	ублажување	адаптација
Поддршка на локалниот економски развој	966	0
Паркови и зеленило (капитални расходи)	531.367	487.329
Образование (капитални расходи)	331.502	0
Заштита на животната средина	449.433	502.062
ВКУПНО	1.313.268	989.391

Климатски финансии на Град Скопје во 2019 година (во САД\$)

Назив на програма	Климатски финансии	
	ублажување	адаптација
Комунални дејности (изградба на јавно осветлување)	23.860	0
Паркови и зеленило (капитални расходи)	1.172.657	516.750
Заштита на животната средина	1.040.379	552.223
ВКУПНО	2.236.896	1.068.973

Климатски финансии на Град Скопје во 2018 и 2019 година (во САД\$)

Назив на програма	Климатски финансии	
	ублажување	адаптација
Поддршка на локалниот економски развој	966	0
Комунални дејности (изградба на јавно осветлување)	23.860	0
Паркови и зеленило (капитални расходи)	1.704.024	1.004.079
Образование (капитални расходи)	331.502	0
Заштита на животната средина	1.489.812	1.054.284
ВКУПНО	3.550.164	2.058.363

Секторска структура на климатските финансии на Град Скопје за 2018 – 2019 година

5.3.4 Климатски финансии од националниот буџет

На национално ниво не бевме во можност да обезбедиме соодветни податоци за да извршиме прецизна и релевантна процена на климатските финансии.

Министерството за животна средина и просторно планирање достави нецелосни идформации од каде не можеше да се утврди колкав износ на сопствени ресурси има потрошено на климатски промени. Но, во табелата во Анексот I, може да се забележи дека ова министерство е едно од најголемите имплементатори на прокети поврзани со климатските промени на национално ниво кои се финансирани со добиена меѓународна билатерална и мултилатерлана поддршка.

Анекс I: Добиена меѓународна финансиска поддршка

Назив на проектот	Опис на проектот (Специфична цел на финансирањето)	Финансиер	Период на имплементација / Почетен и краен датм	Износ (САД \$)	Вид на финансирање	Организација која го имплементира
1	2	3	4	5	6	7
Заедниците комуницираат со климатските промени	Предложената акција придонесува за специфичната цел на повикот преку зајакнување на влијанието и вклученоста на граѓанското општество во процесите на донесување одлуки и клучните реформи за поддршка на процесот на пристапување во ЕУ. Цели: да се воспостави национална коалиција за климатски промени за засилено вклучување во креирање на јавното мислење, зголемено влијание во развојот на политиките за подигнување на свеста на граѓаните од Северна Македонија за важноста на справувањето со проблемите со климатските промени	ЕУ	2018-2020	468.255	Грант	ЕКО-Свест, Скопје
Проект за подобрување на општинските услуги	Инсталирање на фотоволтаични системи соларни панели на јавните згради на општините	ЕУ	2018/2019	1.800.000	Грант	Министерство за финансии

<p>Подготовка на долгорочна стратегија и Закон за климатска акција</p>	<p>Да се спроведат потребните анализи за моменталната состојба и состојбите во земјата корисник и проценките во подготовката на долгорочната стратегија и законот за климатско дејствување, како и за поддршка на усвојувањето и имплементацијата.</p> <p>Да се воспостави силна и одржлива рамка за координирање на климатското дејствување преку развој на националната стратегиска и правна рамка за климатска акција преку долгорочната стратегија и Закон за климатска акција, вклучително и Акциониот план за почетната фаза на спроведување.</p> <p>Да се воспостави механизам за набудување на емисиите на стакленички гасови во согласност со Регулативата за механизам за мониторинг на ЕУ бр. 525/2013 и нејзините одредби за спроведување.</p> <p>Да се зајакне административниот капацитет во согласност со пристапувањето во ЕУ во постигнување на конкурентна економија со ниско ниво на јаглерод и општество / економија отпорно на клима.</p> <p>Да се подигне свеста за климатските активности, да се поддржат консултациите на засегнатите страни и да се олесни меѓуминистерската и меѓусекторската соработка за стратегијата и законот.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>15.02.2019 - 15.08.2020</p>	<p>1.287.780</p>	<p>Грант</p>	<p>Министерство за животна средина и просторно планирање</p>
<p>Развој на мониторинг на животната средина и информациски систем</p>	<p>Целта на операцијата е зајакнување на капацитетите за мониторинг, собирање на податоци, управување со податоци и известување преку воспоставување на национален информативен систем за животна средина и мониторинг на мрежната структура.</p> <p>Главните активности на проектот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развој на македонскиот национален информативен систем за животна средина (MNEIS) • Развој на Национална мрежа за мониторинг на животната средина (NEMN) • Зајакнување на капацитетот за имплементација на MNES и Националната мрежа за мониторинг на животната средина; 	<p>ЕУ</p>	<p>2019 – во тек</p>	<p>1.615.479</p>	<p>Грант</p>	<p>Министерство за животна средина и просторно планирање</p>

<p>Набавка на соодветна опрема за размена и управување со информации и мониторинг на вода, отпад, управување со воздухот, природа и климатски промени (Лот 4 - Управување со квалитетот на воздухот)</p>	<p>Набавка, испорака, растовар, инсталација, пуштање во употреба, тестирање и обука на опрема за размена и управување со информации и мониторинг на вода, отпад, управување со воздухот и природа за Министерството за животна средина и просторно планирање и Национална хидрометеоролошка служба - ЛОТ 4 - Управување со квалитетот на воздухот</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2017-2018</p>	<p>219.534</p>	<p>Грант</p>	<p>Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП); Национална хидрометеоролошка служба (НХМ)</p>
<p>Набавка на соодветна опрема за размена и управување со информации и мониторинг на вода, отпад, управување со воздухот, природа и климатски промени (Лот 2 - Возила)</p>	<p>Набавка, испорака, растовар, инсталација, пуштање во употреба, тестирање и обука на опрема за размена и управување со информации и мониторинг на вода, отпад, управување со воздухот и природа за Министерството за животна средина и просторно планирање и Национална хидрометеоролошка служба - ЛОТ 2</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2016-2018</p>	<p>34.692</p>	<p>Грант</p>	<p>Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП); Национална хидрометеоролошка служба (НХМ)</p>
<p>Интеграција на зелениот транспорт во градовите</p>	<p>Целта на главниот проект е да дизајнира и примени енергетски ефикасен, регионален интелигентен транспортен систем - ИТС, кој ќе поддржува ефикасно реализирање и на туристичката промоција на прекуграничната област, на дневниот превоз на студентите и на олеснувањето на жителите во нивните дневни транспорт.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>01/07/2019– 30/06/2021</p>	<p>692.031</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Битола, Општина Ресен, Општинско Претпријатие од Преспа</p>

<p>Зграда за подобрување на енергетската ефикасност: Демонстрација за јавни згради</p>	<p>Целта на Проектот е да се справи со побарувачката за да се зголеми енергетската ефикасност на јавните згради и да се стимулира нивната реконструкција кон скоро нула енергетски згради.</p> <p>Главниот заеднички прекуграничен предизвик на проектот е да се справи со недоволните капацитети на јавните администрации во оваа област за да се развие сигурен план за акција за енергетска ефикасност за енергетска ефикасност за заливите на нивните јавни згради, недостаток на стручност за примена на напредни методологии за моделирање на енергија, тешкотии во прибирањето на енергетските податоци на зградите, недостаток на специфична методологија за нивно категоризирање во типологии и недостаток на специфичен систем за поддршка на одлуки за планирање на енергетска преобразба.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>01/11/2018 – 31/10/2020</p>	<p>631.828</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Битола / Јавно претпријатие за урбанистичко планирање, архитектонски дизајн и инженеринг Битола</p>
<p>Земјоделски заедници енергетски ефикасни со нулта отпад во прекуграничната област Грција - Република Северна Македонија</p>	<p>Со спроведување на пилот инсталации за производство на био-гас, ќе се направат индиректни интервенции во сегментите на заштита на животната средина, подобар квалитет на воздухот, зголемена безбедност на храната, поефикасно користење на достапните ресурси и обновливите извори на енергија. Зголемената употреба на био-отпад како ресурс за производство на енергија, на штета на употребата на фосилни горива, ќе доведе до почиста и поздрава животна средина.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2018 - 2020</p>	<p>497.789</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Дојран</p>

<p>Одржливо управување со прекуграничните водни ресурси</p>	<p>Заедничката потреба што ја предизвика потребата од овој проект е заштита на водните ресурси на реката Аксиос-Вардар, одржливоста на екосистемот и петотекцијата на неговите живеалишта. Идејата на проектот AQUA-M II беше формулирана со заедничко разбирање на сите партнери, за проблемите со животната средина со кои се соочуваат Аксиос - реката Вардар. Аксиос / реката Вардар претставува еден од главните водни ресурси на прекуграничната област на Грција. Овие сензори ќе бидат поставени во водата на реката во близина на нивните постројки за третман на отпадни води. Оваа опрема ќе ги следи и обезбеди основните податоци за квалитетот на водата на континуиран начин (24h / 7d) и во реално време. Wille може да открие абнормалности во физиохемиските параметри на водата и нивото на токсичност дури и при многу ниски согласности. Повеќе од лабораториската опрема за РРЗ може да анализира примероци од вода од реката и да открие мнозинство загадувачи (како пестицити, лекови, органски и неоргански загадувачи).</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2018-2020</p>	<p>755.562</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Гевгелија Јавно комунално претпријатие на Гевгелија Аристотел</p>
<p>Енергетска ефикасност во прекуграничната област како индикативен фактор за политика за животна средина</p>	<p>Основната цел на проектот е да се потенцира важноста на енергетската ефикасност како фактор на заштита на животната средина, во две оски; 1-ви: Јавни простори, 2-ри: приватни простори. Секоја оска е поддржана со следните излези кои го подобруваат факторот на енергетска ефикасност на прекуграничната област, со намалување на стакленички гасови (во прецизни тони на CO2 / годишно) и намалување на годишната потрошувачка (во KWh / година)</p>	<p>ЕУ</p>	<p>25/05/2018 - 24/05/2020</p>	<p>475.208</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Неготино, Средно општинско училиште „Св.Кирил и Методиј“ - Неготино</p>

<p>Синџири на снабдување со земјоделски отпад за одржлив раст</p>	<p>Земјоделските остатоци како слама, трска од трска и градинарски дрвја претставуваат значителен товар на зелен отпад во руралните области од обете страни на границите. Овие отпадоци се слабо управувани и предизвикуваат сериозни влијанија врз животната средина. Во исто време, локалните власти користат скапи фосилни горива за затоплување на просторот на јавните згради, а заради тековната економска рецесија, многу често количеството на произведена топлина не може да ги задоволи реалните потреби на корисниците на зградите. Одржливото управување со зелениот отпад може да понуди вистинско решение во двата горенаведени проблеми.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>29/05/2018-28/05/2020</p>	<p>315.077</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Новаци, Национална агенција за проширување</p>
<p>Изготвување на Акционен план за управување со био-отпадот во прекуграничниот регион</p>	<p>Главната цел на LESS-WASTE-II е спречување на отпад преку заедничко развивање и спроведување на активности за подобро управување со био-отпадот во прекуграничната област. Проектот директно придонесува кон целта на Програмата за одржливо управување со отпадот, што придонесува за зачувување и заштита на природното опкружување, подобрување на квалитетот на животот во областа на соработка и одржливиот развој на областа воопшто. Активностите на проектот се однесуваат директно на примена на релевантни европски политики во областа на управување со отпадот, конкретно превенција на отпад со цел да се минимизира отпадот што доаѓа до депонија и управување со отпад од храна, како што се усвоени во официјалниот регионален и локален отпад. Планови за управување со вклучените области</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2018-2020</p>	<p>275.583</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Ресен, Јавно комунално претпријатие „Пролетер“</p>
<p>Евалуација на мерењата на енергетската ефикасност</p>	<p>Главната цел на проектот „3Ем“ е спроведување на мерки за енергетска ефикасност во јавните згради што ги водат единиците на локалната самоуправа во пограничниот регион на двете држави. Целокупната цел е тесно поврзана и директно придонесува кон Приоритетната оска 2. Заштита на животната средина-транспорт, специфична цел на програмата 2.1 Ажурирање на јавната инфраструктура за подобрување на времето за патување во сообраќајот, безбедно гранично преминување и промовирање на енергетска ефикасност кон зелен транспорт</p>	<p>ЕУ</p>	<p>22.06.2018 – 21.02.2020</p>	<p>798.545</p>	<p>Грант</p>	<p>Општина Валандово</p>

<p>Проект Злетовица: Компоненти за производство на електрична енергија и наводнување</p>	<p>Изградба на мали хидроцентрали. Проектот Злетовица ќе придонесе за социјален и економски развој во регионот преку обезбедување нови вработувања и намалување на сиромаштијата. Наводнувањето ќе го охрабри земјоделскиот развој преку зголемено количество и квалитет на производот. Производството на хидроелектрична енергија ќе го зголеми снабдувањето со обновлива енергија, со што ќе се намали емисијата на CO2 на земјата и ќе придонесе за активности за ублажување на климатските промени.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2015-во тек</p>	<p>1.180.000</p>	<p>Грант</p>	<p>Јавно претпријатие ХС Злетовица</p>
<p>Симбиотски мрежи на одржливо управување со био-отпад</p>	<p>Главната цел на проектот е да се воспостави интегрирана, одржлива, управување со био-отпадот и трговската шема помеѓу партнерските региони на Западна Македонија во Грција (поранешна Префектура на Лерин) и општините области Битола и Новаци во Поранешна Југословенска Република Македонија, следејќи го концептот на индустриска симбиоза.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>09/05/2018-08/05/2020</p>	<p>188.162</p>	<p>Грант</p>	<p>Јавно претпријатие Комуналец Битола</p>
<p>Програма за обнова на поплави во ЕУ</p>	<p>Целта на Програмата за обнова на поплави во ЕУ беше да им помогне на напорите за закрепнување на земјата во последиците од поплавите што се случија во почетокот на 2015 година со реконструкција на оштетена инфраструктура за транспорт и контрола на вода и поплави. Пристапот „подобар зграда“ беше применет за да се зголеми еластичноста на идните поплави и да се намали ризикот од поплави во најчувствителните региони низ целата земја.</p>	<p>ЕУ</p>	<p>2018</p>	<p>2.330.656</p>	<p>Грант</p>	<p>UNDP</p>
<p>Отворен регионален фонд за Југоисточна Европа - енергетска ефикасност</p>	<p>Зајакнување на соработката на регионалните засегнати страни во областа на енергијата и климата, со што се поддржува процесот на постигнување на националните цели за клима и енергетска ефикасност во земјите од Западен Балкан</p>	<p>Германија</p>	<p>04.2017 - 03.2020</p>	<p>400.000</p>	<p>Грант</p>	<p>GIZ ГИЗ (со Министерство за економија, Кабинет на заменик премиерот, Агенција за енергетика, Град Скопје и општини)</p>

Адаптација на климатските промени преку прекугранично управување со ризици од поплави во Западен Балкан	Зајакнување на прекуграничното управување со ризикот од поплави во однос на климатските промени во сливот на Дрин. Резултати од проектот: Излез 1: Имплементација на Директивата на ЕУ за поплави. Излез 2: Партнерските институции имаат алатки, капацитети и процеси за рано предупредување. Излез 3: Зајакнати се капацитетите на партнерските институции.	Германија	10.2018 - 09.2021	460.000	Грант	GIZ и Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП); Хидрометеоролошка служба
Консултантски услуги за следење на ефектите на ветерните турбини врз птиците и лилјациите во ветерниот парк Богданци	Консултантски услуги за следење на ефектите на ветерните турбини врз птиците и лилјациите во ветерниот парк Богданци	Германија	2017-2019	198.218	Грант	АД Електрани на Северна Македонија
Консултантски услуги за подготвителна фаза Богданци	Ажурирање на студија за проценка на влијанието врз животната средина и обезбедување на други консултантски услуги за проширување на ветерната фарма „Богданци“	Германија	2019-2020	188.959	Грант	АД Електрани на Северна Македонија
Топлификација на Битола, Могила и Новаци - прва фаза	Систем за греење со користење на топлинска енергија од РЕК Битола. Придобивките се намалувањето на емисиите од согорување на дрво, домаќинство и гориво од јаглен во мали домашни печки, како и во печки на јавни и комерцијални згради, SOx, NOx, CO, итн .; Намалување на емисиите на CO2 на ниво на Р. Македонија; Подобрување на квалитетот на амбиенталниот воздух; Подобрување на квалитетот на земјоделското обработливо земјиште; итн.	Германија	2017/2022	108.647	Заем	АД Електрани на Северна Македонија
Намалување на емисијата на CO2 во општинското основно училиште Гоце Делчев во Босилово со замена на фосилното гориво со биомаса	Намалување на стакленичките гасови во училишната зграда во село Босилово со вметнување станици за греење со употреба на биомаса (пелети) и обука за подигање на јавната свест за поголема употреба на обновливите извори на енергија.	Глобален еколошки фонд (GEF)	01.01.2017 - 31.12.2017	28.750	Грант	Здружение ЦЕОР, Босилово

Подобрување на енергетската ефикасност на Општина Маврово и Ростуше	Целта на проектот е да се создадат услови за намалување на климатските промени во руралните општини Пологи - Општина Маврово и Ростуше преку подобрена енергетска ефикасност во уличното осветлување, подигнување на свеста и градење на капацитетите на засегнатите страни вклучени во прашања поврзани со енергетската ефикасност	Глобален еколошки фонд (GEF)	01.01.2017 - 31.03.2018	49.440	Грант	Здружение за локален и рурален развој ЗЛРР, Тетово
Промовирање на заштитата на растителната разновидност, енергетската ефикасност и образованието во ботаничката градина на Природно-математичкиот факултет	Целта на проектот: реконструкција на застојаната ботаничка градина во Скопје (основана во 1948 година) во рамките на Катедрата за ботаника на Институтот за биологија, составен дел на Факултетот за математика и природни науки. Проектот обезбеди соодветни услови за опстанок и натамошен развој на суптропските домашни автохтони растителни видови кои со години се конзервираат и ја подобрија топлинската изолација и ги намалија загубите на топлинската енергија. Предвидено намалување на емисиите на стакленички гасови за најмалку 1.709 тони CO ₂ на годишно ниво и намалени трошоци за греење за околу 800 УСД / годишно	Глобален еколошки фонд (GEF)	01.09.2017 - 01.03.2019	49.866	Грант	Македонско биолошко друштво - Скопје
Катализирање на пазарната трансформација за индустриска енергетска ефикасност и забрзување на инвестициите во најдобри достапни практики и технологии во Поранешна Југословенска Република Македонија	Проектот придонесува за забрзување на трансформацијата на македонскиот пазар за индустриска енергетска ефикасност кон зголемена употреба и побарувачка за најдобри достапни практики и технологии, како што се системите за управување со енергијата во согласност со ISO 50001 и поголема понуда во однос на сродното консултанство услуги. За време на траењето на проектот, предвидени се годишни намалувања на емисиите на стакленички гасови од 133.000 тони CO ₂ eq.	Глобален еколошки фонд (GEF)	31.12.2014 - 31.01.2019	560.042	Грант	Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за економија, Агенција за енергетика на Република Македонија
Намалување на CO₂ како резултат на замена на уличното осветлување	Овој проект нуди нова технологија за производство и складирање на ниско-јаглеродна енергија, снабдување со економични улични светилки кои преку нивна употреба ги намалуваат гасови од стаклена градина, генерираат нови приходи преку заштеда на	Глобален еколошки фонд (GEF)	2017-2018	26.540	Грант	Општина Василево

	енергија и драматично ги намалуваат трошоците за одржување.					
Стабилизирање на емисиите на стакленички гасови од патниот сообраќај преку двојно намалување на потрошувачката на гориво: регионално спроведување на глобалната иницијатива за економија на горивото	Да се поддржи развојот на национални политики за економичност на горивото во 20 земји, 6 земји преку алокации ГЕФ-5 СТАР и 14 без финансирање ГЕФ, со користење на постојни алатки развиени со поддршка ГЕФ-4 (примери се методологија за пресметка на основната економија на горивото и онлајн алатката ГФЕИ) . Покрај тоа, да се поддржи координацијата на 20-те проекти на земјата на регионално ниво за да се обезбеди дека резултатите се дистрибуираат во други земји во регионот. Ова ќе резултира во намалена емисија на CO2 на возниот парк во овие 20 земји во согласност со целта на Иницијативата за глобална гориво за економија за 50% подобрување на целокупната глобална економија на возниот парк до 2050 година.	Глобален еколошки фонд (GEF)	May 2015 - June 2018	212.000	Грант	Регионалниот центар за животна средина (РЕЦ)
Зајакнување на институционалните и техничките македонски капацитети за зајакнување на транспарентноста во рамките на Парискиот договор	Да се исполнат подобрените барања за транспарентност, како што е дефинирано во членот 13 од Парискиот договор, преку зајакнување на институционалниот и техничкиот капацитет за мерење и известување за емисии, активности за ублажување и адаптација и добиена поддршка.	Глобален еколошки фонд (GEF)	12.06.2019 - 15.04.2022	2.730.000	Грант	УНДП и Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП)
Четврта национална комуникација и трет двегодишен ажуриран извештај за климатските промени во рамките на UNFCCC	Да и помогне на македонската влада да го подготви Четврта национална комуникација и трет двегодишен ажуриран извештај за климатските промени за исполнување на своите обврски кон Рамковната конвенција на Обединетите нации за климатски промени (UNFCCC)	Глобален еколошки фонд (GEF)	11.05.2018 -	1.202.000	Грант	Програма за развој на Обединетите нации (UNDP)

<p>Поддршка за управување со ефективен национален координативен механизам во врска со Зелениот климатски фонд</p>	<p>Воспоставување и зајакнување на националните надлежни органи или фокусни точки. Целта на проектот беше да ја поддржи земјата во развој на своите капацитети да се вклучи во ГКФ со фокус на зајакнување на институционалните капацитети на НДА / НФП за ефикасно исполнување на нејзините улоги и одговорности поврзани со Фондот и да започне дискусии со националните засегнати страни за нивно вклучување во процесот и да започне подготовката на програмата за земја.</p>	<p>Зелен климатски фонд (GCF)</p>	<p>31.07.2018-30.10.2019</p>	<p>300.000</p>	<p>Грант</p>	<p>ФАО и Кабинетот на заменик-претседателот на Владата за економски прашања</p>
<p>Подобрување на услугите за управување со цврст отпад во полошкиот регион, фаза 1</p>	<p>Првата фаза на проектот ќе поддржи подготовка на локални и регионални планови за управување со отпад, подготовка на дизајни и тендерски документи за краткорочни мерки и воспоставување на организациска и финансиска шема за регионални услуги за управување со цврст отпад. Главната цел на проектот (фаза 1 и 2) е да придонесе за заштита на здравјето на луѓето и животната средина, како и за одговорно искористување на природните ресурси во полошкиот регион.</p>	<p>Швајцарија</p>	<p>2017 - 2019</p>	<p>1.090.909</p>	<p>Грант</p>	<p>Центар за развој на Полошкиот плански регион</p>
<p>Подобрување на еластичноста на поплавите во Полошкиот регион</p>	<p>Амбициозната цел на проектот е да се поттикне трансформациона промена во управувањето со ризикот од поплави во регионот, забрзување на промената од чисто реактивни реакции на поплави во интегрирани системи за управување со опасности, ранливости и изложеност на заедниците и средствата за да се спречат / ублажат загубите и да се ублажат влијанието на идни поплави.</p>	<p>Швајцарија</p>	<p>2018-2019</p>	<p>1.523.451</p>	<p>Грант</p>	<p>Министерство за животна средина и просторно планирање</p>
<p>Отпорно Скопје: поголема одржливост и иновации за справување со климатските промени</p>	<p>УНДП му помага на градот Скопје да стане поотпорен на климатските промени и другите закани по животната средина и да работи со јавната администрација за да му помогне да дизајнира и испорачува подобри услуги за своите граѓани. Проектот ќе ги следи овие цели со тоа што ќе му помогне на градот Скопје во спроведувањето збир на приоритетни мерки утврдени во Стратегијата за климатски промени - еластично Скопје и рамката за иновации во Скопје.</p>	<p>UNDP</p>	<p>2018-2020</p>	<p>1.020.369</p>	<p>Грант</p>	<p>Град Скопје</p>

Реставрација на сливот на реката Струмица	<p>Главната цел на овој проект е да се воведат збир на сеопфатни мерки што ќе помогнат во обновувањето на социо-еколошките функции на сливот на реката Струмица и неговата севкупна еластичност кон сложените притисоци што произлегуваат од човековите активности и глобалните промени. Усогласен со клучните принципи на ЕУ Рамковната рамка и Директивите за поплави и основниот концепт за интегрирано управување со водните ресурси, овој проект има за цел да одговори на главните видови на притисоци во сливот (извор на точки и дифузно загадување, како и хидро-морфолошки модификации), максимизирајќи ги истовремено можностите за намалување на ризикот од поплавување.</p>	UNDP	2018-2019	867.514	Грант	Министерство за животна средина и просторно планирање
Намалување на ризикот од поплави во општините Куманово и Липково	<p>УНДП ги поддржува напорите за значително намалување на ризикот од поплави во заедниците долж реката Липковска во градот Куманово и централните делови на Липково.</p>	UNDP	2018	232.172	Грант	Министерство за животна средина и просторно планирање
ИКТ за урбана отпорност	<p>Ризикот од катастрофа се зголемува низ целиот свет, бидејќи повеќе луѓе од кога и да било живеат во урбани средини. Во исто време, новите технологии го револуционизираат социјалното однесување и целата индустрија. За жал, градското планирање и развој малку посветија на последиците од земјотресите, хидрометеоролошките ризици и другите катастрофи. Основната цел на овој проект е да помогне во градењето поголема катастрофа и еластичност на климата во Скопје преку зголемување на институционалниот капацитет, мобилизирање на знаење и пренесување соодветни технологии за иновативни најдобри искуства.</p>	UNDP	2018-2019	138.935	Грант	UNDP

<p>Техничка помош за подготовка на упатства за дизајнирање на климатска отпорност за јавното претпријатие за државни патишта</p>	<p>Овие упатства и придружната изјава за методологија се изготвени за ЈГДП за да и се овозможи на организацијата подобро да ги разбере влијанијата од настаните поврзани со климата врз патната мрежа на Северна Македонија, соодветните курсеви за дејствување што се достапни и приоритетите во однос на инвестициите. Упатствата се дизајнирани како серија на поврзани документи, од кои секоја е насочена кон различна публика во рамките на ПЕСР и организациите на патниот сектор во Северна Македонија. Главната цел на овие упатства е преку нивната примена ЈГДП да го унапреди целокупниот процес на дизајнирање во сите фази на управување со проектот. Еластичните дизајни на новите и патиштата што треба да се реконструираат, треба да бидат информирани за климатските ефекти, како и да бидат усвоени на меѓународните најдобри практики</p>	<p>Светска банка</p>	<p>19.10.2018 - 15.08.2019</p>	<p>191.419</p>	<p>Заем</p>	<p>Јавно претпријатие за државни патишта</p>
---	--	----------------------	--------------------------------	----------------	-------------	--

